

# Budování socialismu v ČSR



# Nástup totality

- Zopakování
  - Likvidace opozice před 2/1948 - vítězným únorem
    - Útoky na nekomunistické ministry
    - Jan Masaryk - otázky kolem jeho sebevraždy
  - Abdikace E. Beneše
  - Nástup Klementa Gottwalda – prezident
  - KSČ se stává ústřední stranou
  - Nové volby 5/1948 - jedna kandidátka "Národní fronty"

# Nástup totality

- **Sovětizace země** = připoutání se k Sovětskému svazu a přerušování vazeb se západem
  - O všem rozhoduje komunistická strana
  - Klíčové funkce v zemi -> lidé dosazení Moskvou
  - Občané přišli o většinu práv a svobod -> důvod k **emigraci**
    - **Uzavření západní hranice a její hlídání**

# Třídní odpůrci

- **9/1948 - vznikají první pracovní tábory**
  - Pro politické odpůrce = "třídní odpůrce"
  - Odpůrci režimu
    - jednotlivci i jejich rodiny,
      - celé sociální vrstvy (buržoazie, živnostníci)
      - političtí rivalové (církve, demokraté)
      - Nepohodlní členové KSČ (svědci nezákonných praktik převzetí moci)
  - PTP = pomocné technické prapory (1950 – 1954)
    - Pro "politicky nespolehlivé" mladé muže, kteří měli nastoupit vojenskou docházku
    - "černí baroni"
  - Političtí vězni
    - Posílání do uranových dolů

- Společenská atmosféra strachu, teroru a ideologický dohled strany
  - Vznik StB - Státní bezpečnost
- Politické procesy
  - Lidé obviňováni z činů, které nespáchali
- Plánované hospodářství
  - Vznikaly pětileté pláty = "pětiletky"
  - Preferuje se **těžký, strojírenský a zbrojní průmysl**
    - Viz. Žďár a vybudování ŽĎASu
  - Lehký a spotřební průmysl na druhé koleji
    - Nezajímají se o potřeby obyvatelstva
  - Soukromé podnikání - zlikvidováno
  - Znárodnění závodů a firem nad 50 zaměstnanců
    - Vlastníkem je stát
  - **Cílem hospodářství => plnění a překročení plánu**

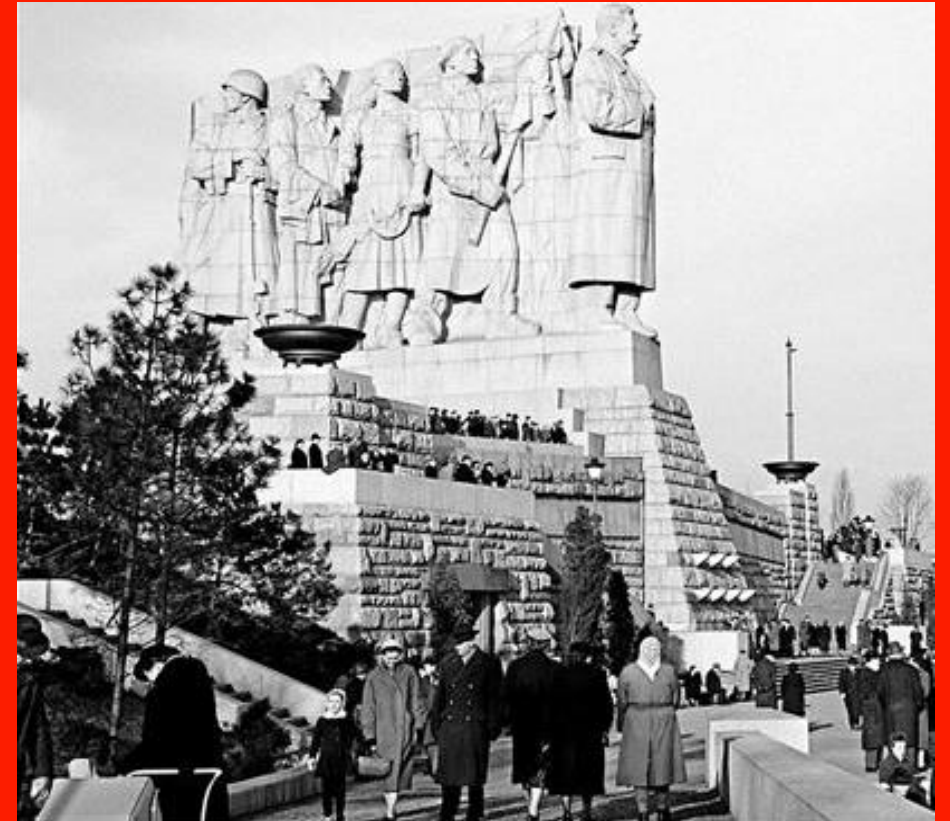
# Násilná kolektivizace venkova

- Úspěšní a bohatí rolníci = kulaci
  - Co nejrychlejší likvidace
- JZD
  - Museli vstoupit dobrovolně nebo pod nátlakem do družstva
    - Včetně svého majetku
  - Rozorání polí na velké lány



# Budování nadšení a kult osobnosti

- Oslava nového režimu
- Podpora ze strany KSČ
  - Socialistické soutěže
  - Údernické hnutí
  - Brigády socialistické právy,
  - Stavby mládeže...
- Oslava vedoucí představitelů strany
  - =kult osobnosti
  - Stalin, Gottwald -> došlo téměř k jejich zbožštění
    - Jejich kritika se stává zločinem
    - Stalinův pomník na Letné
- Mazání historie
  - Osob nepohodlných režimu



# Třetí odboj, politické procesy a akce StB

- **Třetí odboj** = vzniká po "vítězném únoru"
  - Jednotlivci nebo seskupení, kteří aktivně bojují proti režimu
- **Politické procesy**
  - Likvidace nepřátel
  - **Vykonstruované procesy** -> o rozsudku rozhoduje vedení KSČ
    - Soustavné fyzické a psychické mučení, po kterém podepsali vynucená a falešná přiznání
  - **Heliodor Píka** (viděl pod pokličku Moskvě, prozápadní orientace)
    - 1. popravený
  - **Milada Horáková** (největší vykonstruovaný proces)
    - Popravena 27. Června 1950
      - Za její milost se přimluvil celý svět - př. Dopis A. Einsteina
  - **Rudolf Slánský** (generální tajemník KSČ)
    - Popraven v roce 1952
    - Obviněn za sabotáž hospodářství



- **Rudolf Slánský** (generální tajemník KSČ)
  - Popraven v roce 1952
  - Obviněn za sabotáž hospodářství
- **Číhošťský zázrak**
  - 12/1949 - v Číhošti se během mše pohnul oltářní kříž
    - Komunistické straně se tato popularita církve nehodila!!!!
  - **Josef Toufar**
    - Farář, pochází z Arnolce
    - Zatčen
    - Brutálně mučen, během něhož umřel
    - Měl se doznat, že s křížem manipuloval on
- **Politické procesy zasáhly 280 000 osob a 241 bylo popraveno**

# Gottwaldova smrt

- **V březnu 1953 umírá J. V. Stalin i Klement Gottwald**
- Gottwald nebyl v dobré zdravotní kondici
- Letěl na pohřeb Stalina
  - Cesta letadlem přispěla k protržení aneurysmatu (výdutě aorty)
- Kult osobnosti - mumifikován a vystaven v mausoleu na Vítkově
  
- **Prezidentem se stává Antonín Zápotocký**
  - Přebírá ČSR ve velmi špatném stavu
  
- 2. verze, která se tradovala **POUZE PRO ZAJÍMAVOST**
  - Pohřeb Stalina, velkého vzoru, ho natolik dostala, že želem zemřel

# 1953 měnová reforma

- Nikdo nečekal výměnu platidel
- Probíhala v nevýhodném poměru
  - Nevýhodný kurz pro větší peněžní obnos uschovaný doma a ne v bance
- Verze režimu
  - Boj proti nezákonnému podnikání a nelegálnímu příjmu
- Hlavní důvod
  - Předejití zhroucení zásobování pro nedostatek spotřebního zboží
- Postihla všechny vrstvy obyvatel
- Reakce
  - První protesty proti režimu -> potlačeny

# Otázky

- Co/kdo je kulak
- Vysvětli Číhošťský zázrak
- Jak probíhaly politické procesy (stručně popiš 6 body)
- Co jsou PTP
- Proč máme v současné době všude velké lány polí a chybí remízky?
- Co je "pětiletka"
- Proč byla nutná měnová reforma?
- Co je kult osobnosti
- Jak bojoval režim s emigrací?